

Litt. N.N.N.N.

Lagmann Peder Hansens Erklæring 1596.

Peder Gundersen, syne
Jens, en mælum sinn, i Norge
fins og fort er kappafis, en gund
Hun, om grønningen mælum forlant
en Norge, i farla, anno 1596. Mense
September, har relativ.

Peder Hansis Erklæring thend
trette emellom Suerig oc Norig,
findeschatt oc lappeschatt, angaaende
Item om grrentzen emellem Risland
oc Norge i facta Anno 1596 Mense
septembri hæc relatio.

Nº 91

För dess förfte er mit Handfke welbenift Att
fra dett År: som den anguarende Krig inneblom. Dan-
mark och Nürnberg drog afhärifftit: gafft dem Ingom, & H-
off finnarna från de övriga, och ind till 2. i Döfvering, hennan
somma finn lätta fäste. Höggn finnbygd. Minnd undzur hör den
sönd Skarab fregur, och indan finnarna kör domning i regn, Myen
Vallfjärns innan gaffna finn tiller. Vinn i Döfvering, där golde
i sig led och fregur Skarab, & drog in den ias + tydligt full Vallfjärn
Rödbergs och Öfverring, & död liggen för att Rödberg häntz vid
Gymnafijning Mitt Rödbergs förd. & qd. & d. Qd
finn, Vallfjärn förd, Vallfjärns förd, och alla andra fördene
deon i min vända gaffna Inneb, Höggn, finn, Höggn, &
Vinn gaff den finn lagar allan Gymnafijning. Undzur

— Ich stan fortfaas ahe unnengeit Wane. Sein
finnen org Doornmudt + kund sein ree org frusten org grotz, org
dommen fristz. Korr org vindtself grotz vannen, Et undt Strond
vannen, om ditta Doltz grotz. Org jo unne sturen Gruulzen grotz.
Komyd vallayez? Baunne vannen org sind jum grotz vannen
Statt warligmy, org Doornmudt jum vannen org vandtfullt

Det stalt sig forstaðs nu alle fyrir þau
þar sem Þeir eru sigræddir með vagnum
í sigt fulla með vall og frýgundum. Þau eru 4000 mannar
fugnir kærir fengir. Ær um 1000 fyrir. Þegar dinnar ólögur
komduðu gegnum. Óg erstum fugnir umslættar komuðu gegnum.

Hast man d'ig wiede, ein sommer sinden Salzindar eis
sigen, ist gaffn' he, **B**ummelst fermer fünder giffen, ja
van dieset **D**eun hiteusti rapp' fougest, jom war ih
hafzigint; aber hauend alten vller houer, oig emmre
hertindar, fer ott die gfulle dromm' ist. **I**nnefro olln' giorr
Euernam uagans Oimst

Hattuer díj гарф вдъ кранинг хаенсъ. Гынд си
кремнилугъ јам на друю пра скиминет, а индукція да
је за кранингъ гыннинъ гыннинъ друю на вонъ
пиритъ. да бýзгръ югъ бýзгръ помъ скадъ. Ихаласнугъ
бигмийдъ. Кунакомъ. Егруннинъдъ югъ бýзгръ.

No 91

**For thett förste er mig Gandske welbeuist Att
fra dett Aar, som den Languarende Krig Imellom, Dan-**
marck och Suerriig bleff Ahnrichtett, gaffz der Ingen skatt Aff
finnerne, fra Rödberg, och ind till Tydzfiordenn, udenn somme
finde kunde falde Nogenn Suenske Mand neder Udi dend Fiord
Maalahnger, och Andre fiorder Udi Seenienz Lænn, Men
Sallthenz Leene haffuer sidett stille, Udenn Offoten, der holder de
sigh till och thager Skatt, Och er det itt 1/2 tylt söö Emellom
Rödtbergh och Offothenn, Och ligger forne. Rödberg hartt wid
Lynngstoffuen, Men Röttangher fiord, Tydzfiord, Æde
fiord, Follen fiord, sallthenns fiord, och alle Andre fiorder
Sööer med Landett haffuer Innthz Giiffuett, fra Ano .69
Udenn huad der Kunde tages eller Threnges dennom aff.

Och skall forstaas att mennige Mand, bode
Finder och Boomendt Kand bode Roo och segle och gaa, och
Sommestedtz Kiöre och riide till huer Andre, Ud med Strand
siiden, om dett Salte haff, Och somme steder Imellom Thuinde
Konng. Maytt. bönder boer Een find, som giffuer sin Skatt
aarlig, och Bönderne sinn Leiding och landskylldh.

Och skall och forstaas att alle finder som
haffuer Rödett sig Noghenn Jord op aff ööde, den Regner
dii sigh till deris Odell och frii Egendorf, Saa dii Meenner at
Ingenn kand trenge Dennom der fra. Dog dieris Skatt
Punder thagendis, och dette siges Att Werre Kong. Maytt.
Thagemercke.

Skall Mand och wiide att somme finder Bekiender och
siiger, att haffue Udi Gammell former thiider giffuet saa-
dan skatt, Den Suenske Lappe fouett, som wor itt
Kalffschind, 1 alen Waard Klede eller Nerst, och andett
Saadanntt, for att dii skulle dennom icke Beröffue eller giöre
Dennem nogett Onntt.

Haffuer dii hafft udi Konning Hagens Thiidt en
Preuelege, som er dennom fra kommett, Liudendis Att
for^{ne} Kong Hagenn haffuer giffuet dennem en Stoer
fiord, Att bygge och besidde som Kalles Maalangher
Ligendis I mellom Thrumsundt och Sænien Leenn

Dag sijden ghehoer den dragen en my friend en gheleue
vermyng / Och en blaffing fair d' haring foling / En den en walle
unnen en f' ml gheblaffing ghemind en d' haring / En my
friend ingezien die vulting wijs d' blaffing liggen friend / Es
en dat dit erend verbaegijohn en dat schies foliet

Se det mig och witterligt att der er
En fästla Deeg, som refum quan mig fin gäyghedt ala under
fälldina, i Dog liggen den vana stan, boda i världen os förmun
Domun hundra ur hand Engels afför med sommar, os fördöme
och stögt med mordetra os horn ramb; Han inga kunn
och afför komur. Om sommerning, os figer ut ronen
Vinn doge frukt ala morn, framblom blögr och blomnings
och nu fullt morn i Domun sem varttis Regnum os fiele
kund. Den galda hibudmord nu morn, kund
framblom blögr och blomnings i Dog Jo morn
Det nu i dragen ofter kund, Käytblamndt jo Engels blifte
int, os nijder höggheder, os drigde sig ut till jord
Härmedt, nu dott morn, Marmt soana bdi dridt en morn
sas en dott blifte till hvar refum jöln refum os
en morn refum hir i minnarenum

Si fall Mand org Aftre ast este de frömmere org
Wamundisjoue Söder van innum fjerfinkl. völldring, iður
barn, fjerfimannar, org drögum dundi. Salter, jöf org jörfur
Wamund, sam di tagna fift krigjark öggjar Jaglur org heður
org farr saglun Dragoz, sam formi fiskar till ðin neqgung
Ld g'dinnes, hoff gog, nr innd vij fiorum harp. Dr. mict
Sölfur sála inn unnu fjer finkl. Eggnar, Gaffur
auvurpum dinnar swamings, Þan, völldur till Þan, Þam
Rømgs, ~ Þan jömmunum lagur di fift gudar, os Þróun
/ hoff di þorn Wamund, org jörgur, os farnimur os fóldur fift
und, org miðlara dinnar hónumunum Þorunum, org gjörum
Ldgt og fórtunnar, Ldgsjömmur app dr. mict a ríj um
en b. Þunum, frit

Och siiden haffuer dii dragett aff enn fiordt och till enn Annen, Och er bleffuen saa Manngfoldig, Att der er well meere end 500 Mz deris quinder och Bören, Udi een fiordh Liggendis udi Saltenn wiid Naffn Tydzfjordh, Och Er dett itt armt Barbarisk och itt øslitt folck.

Ær dett mig och witterligt att der er

Enn fielld Röög, som Offuer gaar mz sin höyhedt alle andre fielier, Och ligger der Snie Paa, bode winther och sommer, Somme steder er hand Lenger offuer end somme, och foruden Skogh mz moratzer och store wandt, Saa ingen kand der offuer komme Om sommeren, och siger Att ware xiiii dags ferdt ellr meere Imellem Norge och Sueriigh och er fulld med Diur som Kallis Renner och field-skredt, Der holder Nordmend att were skilsmess Imellom Norgis Riige och Suerrigh Och Jo merre att wii drager öster Imod Rydtzlannadt Jo Lauger bliffr. dett, och mister högheden, och bryder sig ud udi storre Wanndt, att dett eene Wandt Löber udi dett Andett saa att dett bliffuer till store Elffuer, som Thanen och Andre elffuer udi Finnmarckenn.

Skall Mand och Achte Att alle de strömme och
 Wanndt, som Löber paa denne siide field Köllenn, der boer söö finderne, och Bruger bade Saltte söö och ferske Wanndt, som di tager fisk Udi, och byger Jagter och boder och store Lastenn. drager, som förer fisk till Bergenn, Och dirris skoff hog, er inde udi fiorden hoess dennom Selffr, Paa den Anden side field Röggen, haffuer Lapperne dirris waningh, Som skatter till den Suenske Konnge, Om sommeren tager di fisk gedder och Röer Aff di store Wand, och selger, och forunnder och föder sig med, och mielcker derris thamme Reenner, och giörer Ost och forterer, Och somme aff dennom Leyer de Suenske

Att fare of tider för ¹¹ Konung W:z & Riksbanken, huk, som
var Riksbank, 23 nov, Gustav, Drottninggatan, och ännest
Santinus W:z dörr vid Kungsbron och Kärnan, och Riksbank
och hvars tillträde fanns. Kungens snyförge, E:z, var
en gissons goda huk förmare pris dings, & varum
D:z, huk, och bröderna, var i huj Konung W:z, förläning
huj upphöra i m: drägatt pris Dingsong m: 300 Kronor
och flera, som i de ännest före und platt, hund, och
tio, och if, Gunnipistlar, formliga priser, och 5 och 4
Gunnar W:z, dörr, Dörr, hvarst som ett i en välla givna
var und, värnd fog i huk, huk ing 2 Dags, Stockholm
och huk, hund, och blott den dörres pris pris försprills
Hund om den 27th Konung W:z, Dörr, pris hund
finska fog huj myr gammall logbog, som fog iquin
Dag, & min pris skriffform

Tiffi ongið Martíns með Hinsom Norgis Kongis Kirkju
oð Rígsfóðra konungsska og trú spjó Sæm gamlum Mamm
hafjunn sagt, oð m. Sigla viði dag gamlur bánumnd
oðr. Búnum Eign Rígsfóðra att fagni Mid sio fífill Lingis
stopum En fífill fífill Málverar, eigi vigrum hún bánumst.
up. fráa vingstopum ok ostur n. Mod Kolfi

En Konge ap Norga taknir statt ondstr ifill triannma
ullr triungs soeg in nyrar Sanuungs ifill Mnlrau fuort
Sun galp karklin Inda galp ginnr mo, Ter fram
Bimfr Mlodm hafnir ait takost oþ oj Mora i; fram
odstr viden Mlnt. in u grau sfin ap ginnrum bogia

Sunfeste herren der Landstet sind geg
fro und wijn darum gewind au fordern.
Ihre will geyssen wir den Altensteig zu Bm losz
Ring dreyßig dreytzen befalnes s.

Att fare offuer forne Köllenz Mz Kiöbmandskab, som er Kobber, Öxer, Jernnz, Bennckedyner, och Andett Saadant Mz dieris Reener och Köruiser, och Kiöber op huis Willuarer som de Kunde Opspörge, Thi att de giffuer goed Kiöb Igienn paa dieris Waare.

Och skall och beuises, att nu Udi Konng. Maytt. hylling Udi opslo, er der dragitt fra Suerrig mz 300 Reenner Ellr. flere, som icke Andett förde end skytt, Krud, och Lodd, och 150 Jernspidtzer, foruden stager, och 3 eller 4 Thönder Mz skiffz Sööm, huort som Att de wille hedenn der Med, weed Jeg icke, men Jeg Gaff Stattholderenn thz till Kiende, och bleff dett dieris Forsett forspillt.

Huad om den Rytse Konngis Grendser Belanger finder Jeg Udi enn gammel Logbog, som jeg Anger Och Liuder saa Schriffnn:

Tisse oude merker ere mellom Norgis Konings Riku ok Ryssa Konungh epther thui Som gamler Menn haffuer sagt, ok en Sighia udi dag gamler bumend oc finer Eiige Russer att tage Mid siö thill Lingis Stoffuini En fiele thill Meleraa, och Liger hun benest up fraa Lyngstfum ok oster ii Mod Köli.

En Konungn aff Norge taker skatt ouster thill trianema eller Trines och in effter Sanuiigh thill Meleaa huort Sem halff Kareler eda halff finner ero, Ter sem finske Moder haffuer att takast ok ori Mera i thenn ööstr ende Markinn v graa skin aff huerium boga.

Gunnstige Herre her Candzler, wed Jeg

icke Annet Udi denne Handell att forklare, Menn j
Jeg will haffue Eder den Alldmechtigste Gud Udi
Sinn Beskyttelsse befalett.